บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยดำเนินการเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ให้เป็นโรงเรียนพัฒนาวิชาชีพครู ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2550 – 2551) สำหรับรองรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2546 โดยใช้แนวคิดโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูและการผลิตและพัฒนาครูแบบมีส่วนรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจบริบทของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาผลและความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในการพัฒนาครู และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
4. เพื่อศึกษาแนวทางและผลการจัดการเรียนรู้ บทเรียนและความคิดสะท้อนในการพัฒนาครู และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 และ เขต 4 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช 2) โรงเรียนปากพูน 3) โรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์ 4) โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช และ 5) โรงเรียนบ้านเกาะวิทยา คัดเลือกจากความพร้อมและความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียน

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แนวคิดและวิธีการทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามวงจร PAOR ของเคมมิสและแมคแทคการ์ท แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระดับ คือ ระดับโครงการและระดับโรงเรียน

ระดับโครงการ 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผน ซึ่งมีกิจกรรมย่อย คือ การสร้างความตระหนักและความเข้าใจในทีมนักวิจัย การติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียน การทบทวนเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู แบบสำรวจบริบทของโรงเรียน และการวางแผนการดำเนินการวิจัยในโรงเรียน 2) การดำเนินงานและการสังเกตเป็นการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยในแต่ละโรงเรียน พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการที่หลากหลาย การนิเทศติดตามผล 3) การสะท้อนความคิดเห็น เป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสะท้อนความคิดเห็นต่อการดำเนินงานวิจัย บทเรียนที่ได้เรียนรู้ การสรุปและรายงานผล

ระดับโรงเรียนมี 3 ขั้นตอนหลักเช่นกัน คือ 1) การวางแผนเป็นการสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับครูในโรงเรียน การสำรวจบริบทของโรงเรียน การสรุปประเด็นที่ต้องพัฒนาและการจัดทำแผนพัฒนาครูและโรงเรียน 2) การดำเนินงานและการสังเกต เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียน การนิเทศติดตามผลภายในโรงเรียน 3) การสะท้อนความคิดเป็นการจัดกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสำรวจบริบทหลังการพัฒนา การจัดการความรู้ที่ได้จากการสะท้อนความคิดเห็นต่อการดเนินงานวิจัย การสรุปและรายงานผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู จำแนกตามรายมาตรฐานได้ ดังนี้

1.1 มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปรากฏว่าตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้มากที่สุดจำนวน 4 โรง คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การนิเทศ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.2 มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานปรากฏว่าตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้มากที่สุด จำนวน 5 โรง คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความก้าวหน้าในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระยะที่ 5 ปี

1.3 มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรากฏว่าตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้มากที่สุด จำนวน 4 โรง คือ ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน

1.4 มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนมี/ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์มากที่สุด จำนวน 2 โรง ตัวบ่งชี้ 4.1 นโยบายและแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เกิดชุมชนวิชาชีพ และ 4.2 ความหลากหลายและต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมชุมชนวิชาชีพ

1.5 มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน ปรากฏว่าตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้มากที่สุด จำนวน 4 โรง คือ ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การนำผลงานวิจัยที่ทำร่วมกันไปพัฒนาวิชาชีพครู และ 5.3 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.6 มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา ปรากฏว่าตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้มากที่สุด จำนวน 5 โรง คือ ตัวบ่งชี้ 6.5 การพัฒนาตนทันต่อความก้าวหน้าแห่งวิชาชีพครู

1.7 มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่มีปรีชาสามารถตามเป้าหมายของหลักสูตร ปรากฏว่าตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้มากที่สุด จำนวน 5 โรง คือ ตัวบ่งชี้ที่ 7.4 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างเป็นกัลยาณมิตร

2. ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า ทุกโรงเรียนดำเนินการกิจกรรมตามวงจร PAOR และแผนที่ได้กำหนดไว้ในระดับโครงการ กระบวนการพัฒนาโรงเรียน จึงมีกระบวนการที่สอดคล้องกันในระดับโครงการ และโรงเรียนต่างกันที่กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ดังรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

2.1 ระดับโครงการ มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนดังนี้ 1) ขั้นวางแผน เป็นการประชุมทำความเข้าใจโครงการในคณะนักวิจัย การประสานงานกับโรงเรียน การปรับเครื่องมือ การทำแผนการดำเนินงานในโรงเรียน 2) ขั้นดำเนินงานและติดตามผล เป็นการมอบหมายให้คณะนักวิจัยประจำโรงเรียนทั้ง 5 โรง ดำเนินการพัฒนาโรงเรียน และติดตามผลการดำเนินงานผ่านการประชุมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถามระหว่างและก่อนจบโครงการ 3) ขั้นสรุปและรายงานผล เป็นการสรุปผลการดำเนินงานจากการวิเคราะห์ข้อมูล และสะท้อนความคิดเห็นในการทำงาน ขั้นที่ 2

2.2 ระดับโรงเรียน มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนดังนี้ 1) ขั้นวางแผน เป็นการประชุมทำความเข้าใจโครงการในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและคณะนักวิจัยในโรงเรียน สำรวจบริบทของโรงเรียน นำผลการสำรวจมาจัดทำแผนพัฒนาครูและโรงเรียน 2) ขั้นพัฒนาครูและโรงเรียน เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาครู และโรงเรียนตามแผน และติดตามผลการพัฒนาโดยการสอบถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างโครงการและก่อนจบโครงการ 3) ขั้นสรุปและรายงานผล เป็นการสรุปผลการดำเนินงานจากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมตามโครงการและผลการดำเนินงาน

3. ความก้าวหน้าและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู จากการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ผลและความก้าวหน้าของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วม

3.1 พัฒนาวิชาชีพครู พบว่าแต่ละโรงเรียนมีความก้าวหน้าในการพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์ โดยเฉพาะในตัวบ่งชี้ที่ได้จัดกิจกรรมพัฒนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีเจตคติที่ดีต่อการเข้าร่วมโครงการ ยอมรับว่าการเข้าร่วมโครงการเป็นประโยชน์ต่อครูและโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติงาน การทำวิจัยเพิ่มขึ้น มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานให้เกิดความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำมากขึ้น ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการจัดการความรู้ขึ้นในโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียนใกล้เคียง

3.2 สำหรับผลที่เกิดกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

3.2.1 ผู้บริหาร ผู้บริหารของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้แนวทางการพัฒนาครูผ่านกระบวนการวิจัย ได้ทำบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ การเป็นผู้บริหารที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนทั้งในด้านงบประมาณ เวลา ขวัญและกำลังใจ

3.2.2 ครูที่เข้าร่วมโครงการ ครูที่เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองทั้งด้านกระบวนการวิจัย กระบวนการทำงาน และประเด็นตัวบ่งชี้ที่ต้องการพัฒนาตามผลการสำรวจบริบทของโรงเรียน ครูปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วิถี วัฒนธรรมการทำงาน วิธีการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับเพื่อนครูและนักเรียน ครูมีผลงานนวัตกรรมและงานวิจัยชั้นเรียนของตนเอง ทำให้มั่นใจในการทำงานมากขึ้น ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนครูมากขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีผลงานของตนเอง มีเพื่อนใหม่และเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพิ่มขึ้น

3.2.3 นักเรียน นักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้รับการช่วยเหลือจากครูตรงประเด็นมากขึ้น มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น สนใจเรียนรู้และกระตือรือร้นมากขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3.2.4 ชุมชนรอบโรงเรียน ชุมชนรอบโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมองเห็นการเปลี่ยนแปลงของครูและโรงเรียน มีความพึงพอใจที่โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการสอน และให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรมากขึ้น

4. แนวทางและผลการจัดการความรู้ พบว่า

4.1 แนวทางในการจัดการความรู้ ได้แก่ การประชุมคณะนักวิจัยระดับโครงการ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับโรงเรียน กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับโครงการ กิจกรรม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มคณะนักวิจัย และกิจกรรมอบรมพัฒนาบุคลากร โดยเชิญวิทยากรมาให้การอบรมในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.2 ผลการจัดการความรู้ พบว่า มีการจัดการความรู้ใน 4 หัวข้อ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาครูและโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียน สิ่งที่ครูได้เรียนรู้และความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการวิจัย

อภิปรายผล

1. ผลการสำรวจบริบทของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ที่พบว่าโรงเรียนทั้ง 5 โรง ปกติของโรงเรียนเป็นงานที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนเป็นประเด็นที่ครูในโรงเรียนได้รับการอบรม พัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ยังเป็นประเด็นที่สืบเนื่องจากศักยภาพด้านคุณวุฒิ และประสบการณ์ในการสอนของครูที่มีมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี โรงเรียนทุกโรงล้วนเป็นโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชมาเป็นเวลานาน บุคลากรจึงมีความรับผิดชอบและพัฒนางานในหน้าที่ของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์

ส่วนมาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนที่ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์มีจำนวน 4 โรง และมาตรฐานที่ 7 ตัวบ่งชี้ที่ 7.4 การนิเทศติดตาม และประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างเป็นกัลยาณมิตรมีโรงเรียนที่ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์จำนวน 3 โรง ทั้งนี้อาจเนื่องจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน กล่าวคือ ในตัวบ่งชี้ที่ 5.3 ก่อนหน้านี้ไม่มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นรูปแบบที่ชัดเจน เพิ่งจะมีการจัดในกระบวนการวิจัยตามโครงการนี้ ทำให้บางโรงไม่แน่ใจว่าจะสามารถสรุปได้ดำเนินการหรือไม่ เช่นเดียวกับตัวบ่งชี้ 7.4 ที่โรงเรียนบางส่วนสรุปตามสภาพปัจจุบันของนักศึกษา (4 ปี) ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มรูป ตามหลักสูตรเดิมไม่ใช่หลักสูตร 5 ปี ที่นักศึกษายังไม่ได้ออกฝึกประสบการณ์ ซึ่งโรงเรียนจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

สำหรับมาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 การยอมรับขององค์กรวิชาชีพครูต่อชุมชนวิชาชีพ พบว่าไม่มีโรงเรียนใดปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวคิดชุมชนวิชาชีพเป็นแนวคิดใหม่สำหรับโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดตั้งชุมชนวิชาชีพของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ชมรมครูภาษาไทย ครูภาษาอังกฤษ ครูวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งหากมีการรวมตัวจัดตั้งชมรม ชมรมจะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และเข้มแข็งมีเครือข่ายจากภายนอกเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมาคือการยอมรับขององค์กรวิชาชีพครู ว่าเป็นชุมชนวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการของครูและผู้เรียน อย่างไรก็

ตามหลังการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาแนวโน้มที่จะให้การสนับสนุนการจัดตั้งชุมชนวิชาชีพอย่างเป็นทางการในโรงเรียน

2. กระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียนที่ได้จากการศึกษานั้นจะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับกระบวนการวิจัย PAOR ซึ่งในแต่ละขั้นจะมีกิจกรรมย่อย เช่น ขั้นวางแผนจะมีการสำรวจบริบท เพื่อกำหนดเป้าหมายและประเด็นที่ต้องการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนา ขั้นพัฒนาครูและโรงเรียนจะมีกิจกรรมการดำเนินงานตามแผน การนิเทศติดตามผล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนความคิด เป็นต้น กิจกรรมย่อยเหล่านี้ เป็นกิจกรรมสำคัญที่สอดคล้องกับผลการวิจัยตามโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งโรงเรียนของทิศนา แขมมณี และคณะ (2548, หน้า 6) ที่พบว่าในการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนนั้น จะต้องมีการสร้างความเข้าใจ (การบริหารแบบมีส่วนร่วม) การจัดระบบนิเทศติดตาม การจัดปัจจัยสนับสนุน การมีนักวิชาการจากภายนอกร่วมเรียนรู้และช่วยเหลือครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจันทร์ เคียงวิไล และคณะ (2549) เรื่องการวิจัยและพัฒนาครูและโรงเรียน เพื่อเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการวิจัย และพัฒนาครูและโรงเรียน 2) ขั้นพัฒนาและดำเนินการทดลอง ปฏิบัติการตามรูปแบบการพัฒนาและระบบติดตามผลการพัฒนาครู 3) ขั้นประเมินผลรูปแบบการพัฒนาและระบบติดตามผลการพัฒนาครู 4) ขั้นถอดบทเรียน และ 5) ขั้นรายงานผล เผยแพร่ และนำไปใช้จึงนับได้ว่ากระบวนการพัฒนาครู และโรงเรียนที่ได้จากการศึกษานี้เป็นกระบวนการที่นำไปใช้ได้จริงและเกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. ความก้าวหน้าและผลการพัฒนาครูและโรงเรียน ที่พบว่ามีความก้าวหน้าทุกโรงเรียนและเกิดผลที่น่าพอใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนั้น สืบเนื่องมาจากคณะนักวิจัยได้ร่วมกับสำนักงานตามแผนที่วางไว้ มีการประชุมเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาบุคลากรสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทั้งโรงเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสำรวจบริบททำให้มีการมองเห็นและยอมรับประเด็นปัญหาที่ต้องพัฒนาร่วมกัน ผู้ที่เข้าร่วมโครงการทุกคนได้รับประโยชน์ ทั้งจากกิจกรรมพัฒนาครูและกิจกรรมตามกระบวนการวิจัยโรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยทำให้การจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนสะดวกมากขึ้น ครูในโรงเรียนยังร่วมมือกันทำหน้าที่ของตนเพื่อรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของโรงเรียนด้วยเกรงว่านักวิชาการจากมหาวิทยาลัยที่ตั้งใจช่วยเหลืออย่างเต็มที่จะผิดหวัง นอกจากนี้กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเร่งรัดทำวิจัยตามโครงการของแต่ละโรงเรียน เนื่องจากได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของทิศนา แขมมณี (2548, หน้า 16) ที่พบว่าการ

ปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ยุทธศาสตร์การวิจัยพัฒนา และปฏิรูปทั้งโรงเรียนนั้นได้ผลเป็นที่น่าพอใจ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของประเทศได้

4. แนวทางการจัดการความรู้ และผลการจัดการความรู้จากบทเรียนสะท้อน และความคิดเห็นเป็นไปตามที่นำเสนอนั้น เนื่องจากในการดำเนินการตามโครงการนี้ นักวิจัยได้มีโอกาสสะท้อนความคิดเห็นถึงสิ่งที่ได้ทำ ได้แสดงความคิดเห็น และจดบันทึกข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ผ่านกิจกรรมแต่ละขั้นตอนโดยเฉพาะช่วงการสะท้อน ความคิดเห็น และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามกิจกรรมการจัดการความรู้ที่เป็นการรวบรวมความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลจากแต่ละโรงเรียน การแบ่งปันความรู้ และการเผยแพร่ความรู้ (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2547, หน้า 120) สำหรับรูปแบบ CO – NSTRU นั้นเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์การทำวิจัยโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของคณะนักวิจัยมาเป็นเวลาถึง 3 ปี (3 โครงการ) โดยใช้กระบวนการวิจัยในลักษณะเดียวกัน และได้ผลการวิจัยใกล้เคียงกันทั้ง 3 โครงการ (อรุณี สถิตย์ภาคีกุล, และคณะ, 2548, สุรพล เรืองรอง และคณะ, 2550) ส่วนสิ่งที่ได้เรียนรู้และความคิดเห็นตามที่นำเสนอนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจันทร์ เคียงวิไล และคณะ (2549, หน้า 39) ที่ถอดบทเรียนในการวิจัยและพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พบว่า ครูมีความมั่นใจในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของนักวิจัยให้สูงขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการวิจัยมากขึ้น และมีความเป็นกัลยาณมิตรสูงขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของว่าที่ ร.ต.สกล แก้วศิริ และคณะ (2548) เรื่อง โครงการวิจัยพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายนำร่องคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบวงจร PDCA ที่พบว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้วงจร PDCA ของสถานศึกษา เกิดประสิทธิภาพต่อการศึกษาของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กระตือรือร้นสนใจใส่เรียน ครู ผู้บริหารและผู้ปกครองเกิดความตระหนักต่อการวิจัยชั้นเรียน การพัฒนางานอย่างมีส่วนร่วม ความมีวินัยและเป็นกัลยาณมิตรในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1.1 ควรมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูทุกปีอย่างต่อเนื่อง

1.2 คณะครุศาสตร์ควรเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

1.3 ควรมีนโยบายสนับสนุนอาจารย์พี่เลี้ยงในรูปแบบต่าง ๆ

1.4 คณะครุศาสตร์ควรพิจารณาส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนที่ผ่านโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูให้มีจำนวนมากพอที่จะรองรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อติดตามผลการพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2.3 ควรมีการทำวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู และองค์ความรู้เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.4 การทำวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาแก้ไขในประเด็นต่อไปนี้ คือ 1) การจัดสรรเวลาในการนำวิจัยของคณะนักวิจัยทั้ง 2 ฝ่าย 2) การอบรมประเด็นกระบวนการวิจัยในเชิงลึก เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล 3) การเพิ่มจำนวนกิจกรรมการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับโครงการ 4) คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย ควรติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนให้มากขึ้น 5) ควรส่งเสริมให้ครูแต่ละคนที่เข้าร่วมโครงการมีผลงานวิจัยของตนเอง เพื่อกระตุ้นและเป็นแรงจูงใจให้ทำวิจัย 6) ครูควรมีชิ้นงานที่เป็นผลงานที่ใช้ได้ทันทีเมื่อเสร็จงานวิจัย 7) ควรมีนักศึกษาเข้าร่วมคณะนักวิจัยด้วย 8) ควรหาวิธีการที่จะให้ครูเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ ไม่เครียดในการทำวิจัย 9) ควรเพิ่มกิจกรรมการยกย่องและเผยแพร่ผลงานของผู้เข้าร่วมโครงการ

บรรณานุกรม